

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

Izdavačka djelatnost Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Edicija ISTAKNUTI PROFESORI

Vesna Gržetić i Marija Kaštelan-Macan

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb
Marulićev trg 19

U okviru Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije (FKIT) organizirana je i izdavačka djelatnost. Objavljaju se udžbenici, priručnici, knjige iz raznih nastavnih i istraživačkih područja kemijskog inženjerstva i srodnih znanosti te zbornici s raznih znanstvenih i stručnih skupova.

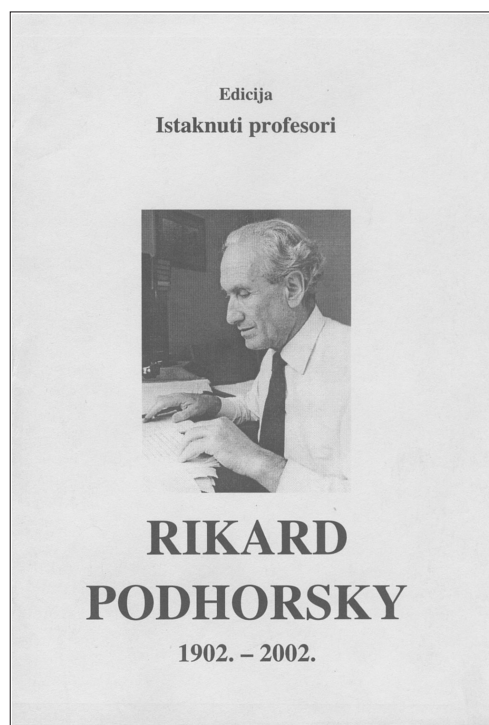
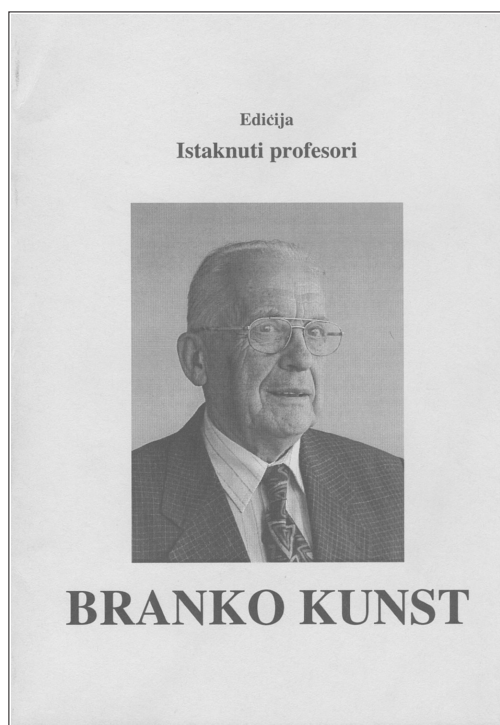
Od 40 raznih edicija, od 1995. pa do danas, u ovom članku osvrnut ćemo se na jednu, na koju smo posebno ponosni, jer je, koliko smo upoznati, jedinstvena u našoj akademskoj zajednici. To je edicija ISTAKNUTI PROFESORI, koja je pokrenuta na poticaj Odbora za promicanje imena Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije s namjerom da ostane trajni zapis o ljudima koji su svojim nesebičnim djelovanjem zadužili Fakultet, Sveučilište i društvo.

Urednica edicije je profesorica Marija Kaštelan-Macan koja je osmislila koncepciju prema kojoj, u prvom dijelu knjige, suradnici i kolege iznose svoja sjećanja na osobu koja se prikazuje, slijede njezin životopis, u kojemu se iznose i podaci i komentari o nastavnim, stručnim i znanstvenim radovima, bibliografija s popisom knjiga, udžbenika, znanstvenih, stručnih radova, projekata te mentorstvo magisterija i disertacija.

Prva knjiga (2002.) bila je posvećena profesoru emeritusu **Branku Kunstu** u povodu njegova 70. rođendana, jer je on svojim visokim znanstvenim i moralnim kriterijima, ozbilžnošću u nastavi, širinom znanja i interesa, društveno korisnom angažiranošću, kolegijalnošću i entuzijazmom uzor koji treba slijediti. Knjiga daje svekolik pregled dostignuća i velikog doprinosa profesora Branka Kunsta kemiji i kemijskom inženjerstvu.

O tome svjedoče mišljenja kolega, od vrhunskih znanstvenika do mladih suradnika i studenata. Uspio je, unatoč naizgled nepremostivim zaprekama, postići životni san: svojim je akumuliranim znanjem o membranskim separacijskim postupcima napokon osigurao pitku vodu hrvatskim otocima. Pokrenuo je i ostvario utemeljenje Bibliotečno-informacijskog centra, jedne od glavnih servisnih jedinica Fakulteta. Potaknuo je osnivanje Društva diplomiranih inženjera i prijatelja Kemijsko-tehnološkog studija i prvi na Sveučilištu oživotvorio tu zamisao. Predsjedavao je Društvom punih deset godina, pokrenuvši *Glasnik* koji se čita diljem svijeta.

O svemu tomu i još o mnogo čemu možete pročitati u ovoj knjižici, koja nije mogla dati potanku analizu životnog puta Branka Kunsta, ali je nastojala oslikati njegovo djelo koje će zasigurno os-

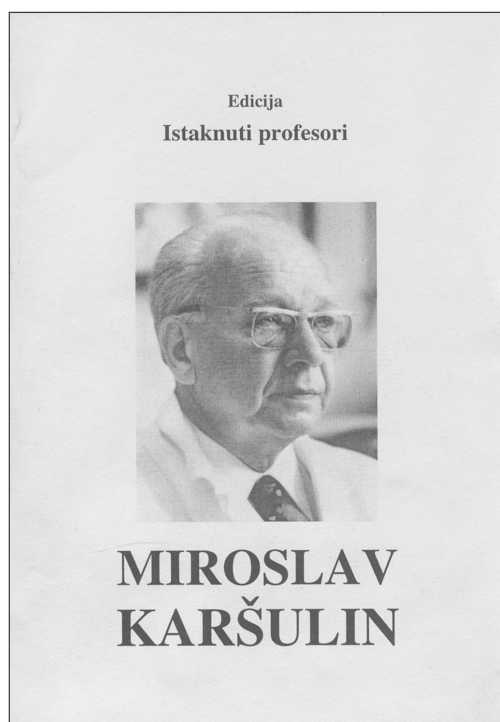
tati zapamćeno ne samo na matičnom Fakultetu nego i u svjetskoj znanosti.

Iste je godine objelodanjena knjiga posvećena vizionaru kemijskoga inženjerstva profesoru **Rikardu Podhorskom** (1902.–1994.) u povodu 100. obljetnice njegova rođenja. Ona se koncepcijski nešto razlikuje od prethodne; autori priloga su akademik Marin Hraste (Rikard Podhorsky, utemeljitelj kemijskog inženjerstva u Hrvatskoj) i profesorica Marija Kaštelan-Macan (Rikard Podhorsky, popularizator kemije i kemijskog inženjerstva; bibliografija i literatura o Rikardu Podhorskom).

Rikard Podhorsky jedan je od osnivača Hrvatskoga kemijskog društva, osnivač Kluba inženjera kemije, kasnije Društva inženjera kemičara i tehnologa, urednik Arhiva za kemiju i farmaciju, odnosno Arhiva za kemiju i tehnologiju. Objavio je velik broj znanstvenih, stručnih i enciklopedijskih članaka, a bio je poznat po održavanju brojnih javnih predavanja.

U životnom djelu Rikarda Podhorskog dva su temeljna ostvarenja: uvođenje nastave kemijskog inženjerstva te osmišljanje i uređivanje Tehničke enciklopedije.

U današnjici, kada se teži što užim specijalizacijama, sve rjeđe se sastaju vrsni stručnjaci sa zbiljskim interesom i znanjem izvan vlastite struke, a u Rikardu Podhorskom prisutne su sve tri osobine – stručnost na vlastitom području, enciklopedijski interes i znanje te zaokupljenost i produktivnost na svim područjima interesa.

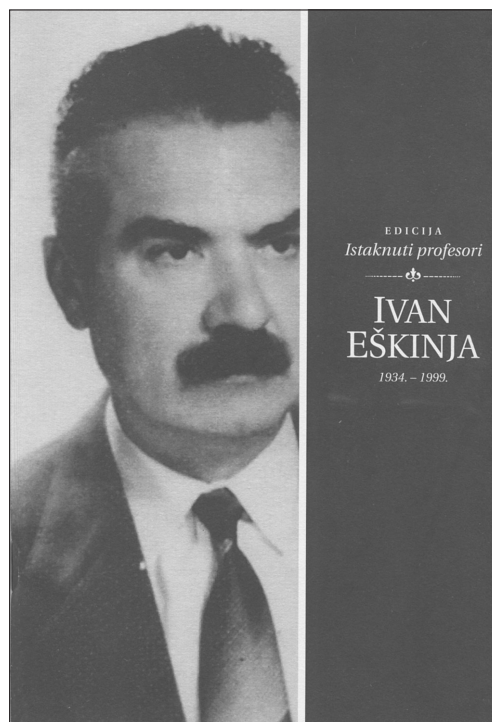

Knjiga posvećena 100. obljetnici rođenja akademika **Miroslava Karšulina** (1904.–1984.) tiskana je 2004. Autori priloga su bliski suradnici Miroslava Karšulina, profesor Branko Kunst koji je prikazao njegov život i djelo, profesorica Olga Šarc-Lahodny koja je prikazala Karšulinovo djelovanje u HAZU, profesorica Ema Stupnišek-Lisac koja je kao njegova doktorandica prikazala znanstveni rad Miroslava Karšulina te profesor Ivica Štern koji je iznio svoja sjećanja na Miroslava Karšulina kao sveučilišnog profesora.

Miroslav Karšulin bavio se kemijskom kinetikom, elektrokemijom i silikatima. Njegove lucidne ideje o znanstvenom radu u maloj sredini, koja ne smije zaostati za svijetom, a sama nema dovoljno sredstava, niti prepoznaje važnost znanosti za razvitak društva, često su bile ispred vremena u kojem je živio. Zaslužan je za razvoj

tehnologije silikata u Hrvatskoj. Uveo je diferencijalnu termičku analizu i rendgenografiju polikristalnih uzoraka. Posebna mu je zasluga što je uz teorijske osnove istraživao probleme korozije i zaštite materijala u industrijskim postrojenjima i morskoj vodi, dakle u realnim situacijama. Pokrenuo je organiziranu borbu protiv korozije u nas i povezao to djelovanje s međunarodnim institucijama, čime je Hrvatsku svrstao u red naprednih zemalja na području zaštite materijala.

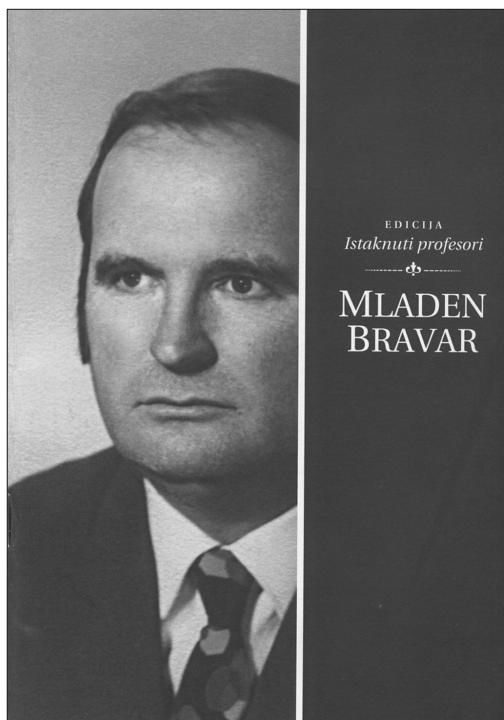
Obje su knjige bile svečano javno predstavljene pred velikim brojem uzvanika i članova obitelji.

Prerana smrt profesora **Ivana Eškinje** (1934.–1999.) bila je poticaj da četvrta knjižica bude posvećena njemu u povodu 70. obljetnice njegova rođenja. Koncepcija je ista kao u prvoj knjižici; velik broj kolega pisao je o njemu biranim i dirljivim riječima prisjećajući se njegova zanosa u organiziranju novih, modernijih analitičkih laboratorija, mentorstva brojnih disertacija, njegove ljubavi prema strojevima i konačno njegova dekanstva i bolesti koja ga je prerano udaljila od nas.

Prinos Ivana Eškinje bio je golem. Jer biti sveučilišnim profesorom znači daleko više od broja znanstvenih radova i ponekog predavanja. Biti sveučilišnim profesorom znači voljeti svoj Fakultet, organizirati nastavni proces u skladu s najnovijim znanstvenim spoznajama, ustrajati na odgoju i izobrazbi povjerenih mu studenata i mladih suradnika, poštovati studente kao ravnopravne sudionike studija, zahtijevajući od njih da svoj dio posla shvate jednako ozbiljno. Biti sveučilišnim profesorom znači boriti se za dobro znanje, radom i moralnim načelima. To znači ne prilagođivati nastavu raspoloživim sredstvima, nego neprestalno težiti najboljemu, nastojeći doći do potrebne razine kvalitete studija. To nije lako u društvu koje još uvijek ne zna vrednovati svestrani rad sveučilišnog profesora, koji mora biti prepoznat i izvan svoje struke, koji svojim javnim djelovanjem i etičkim vrednotama daje dignitet svome zvanju, svome Fakultetu, svome Sveučilištu, svome narodu.

Peta knjižica posvećena profesoru **Mladenu Bravaru** u povodu njegova 80. rođendana, objelodanjena je 2006. Kao jedan od prvih koji su se znanstveno bavili polimerima i mentor mnogim današnjim istaknutim profesorima Fakulteta kemijskog inženjer-

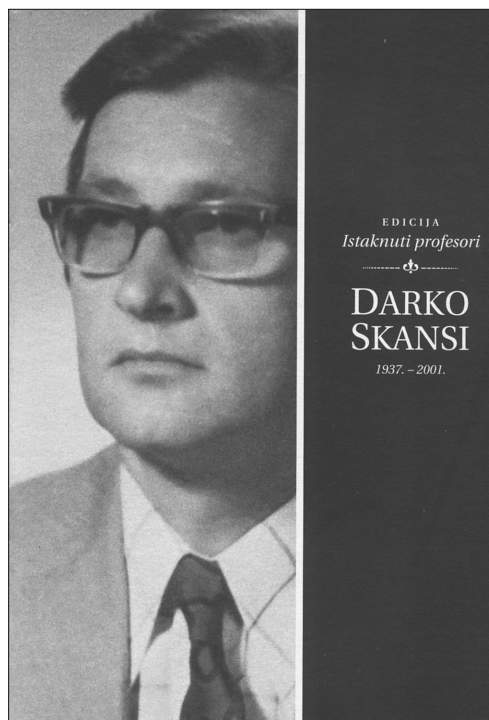
stva i tehnologije, kao dekan i istaknuti društveni djelatnik te stručnjak koji je svojim savjetima nadzirao rad tada velike polimerne industrije, zadužio je brojne generacije svojih studenata i suradnika, što su mu oni vratili lijepim riječima i dolaskom na svečano predstavljanje knjižice posvećene njemu.

O Mladenu Bravaru govore njegove učenice i najbliže suradnice: profesorice Jasenka Jelenčić, Vesna Rek, Vera Kovačević i Zlata Hrnjak, sjećajući se njegove pomoći u vrijeme kada su tek stasale u znanstvenice i nastavnice. Profesor Igor Čatić sjeća se poticaja i zajedničkog rada s profesorom Bravarom. Profesorica Ljerka Duić evocira sjećanja na dane njegova dekanstva pokazujući još jednu njegovu vrlinu, upornoga borca za dobrobit Fakulteta.

Slijedi prikaz života i djela Mladena Bravara u kojem je oslikan kontinuitet njegova nastojanja da prati svjetski razvoj polimerne kemije i polimernog inženjerstva, da sam i sa suradnicima dade zamjetan znanstveni doprinos tomu području te da svojom stručnošću pomogne razvoju industrije polimera u Hrvatskoj i zemljama bivše Jugoslavije. Umrovljen je 31. 12. 1991., ali je i nakon toga, sve do danas ostao znanstveno i stručno aktivan.

Darko Skansi (1937.–2001.) zasad je posljednji profesor čija je djelatnost prikazana u ediciji *Istaknuti profesori*. Knjigu je uredila izv. prof. Aleksandra Sander, koja je u suautorstvu s akademikom Marinom Hrastom napisala i njegov životopis.

Darko Skansi, sveučilišni profesor, dugogodišnji djelatnik Zavoda za mehaničko i toplinsko procesno inženjerstvo FKIT-a, istaknuti znanstvenik i stručnjak, predani društveni radnik i veliki zaljublje-

nik i promicatelj kemijskog inženjerstva. U tom razdoblju kemijsko inženjerstvo postupno se prepoznaje u Hrvatskoj kao samostalna znanstvena disciplina, bitna za razvitak kemijskih procesa i njihove primjene u proizvodnji. Glavna područja znanstvenog interesa Darka Skansija bili su fenomeni prijenosa tvari i energije te posebice toplinski i separacijski procesi.

Bavio se istraživanjem i karakterizacijom kontinuiranih i diskontinuiranih procesa prijenosa tvari i topline, analizom odnosa fizikalnih, hidrodinamičkih i geometrijskih svojstava procesa te utjecajem različitih procesnih parametara i svojstava različitih materijala na kinetiku i djelotvornost separacijskih procesa. Posebno važan doprinos ostvaruje u području povećanja djelotvornosti i optimizacije procesa sušenja, a stečena znanja i iskustva iz tog područja uspješno primjenjuje u rješavanju realnih problema iz industrijske prakse. Svoje veliko iskustvo prenosio je i u druge sredine, predavajući na sveučilištima u Splitu i Osijeku.

Vedre naravi, uporan u svojim zamislima, veseo i prisan oplemenjivao je sredinu u kojoj bi se našao. Zbog svojih ljudskih osobina Darko Skansi će ostati u trajnom sjećanju onima koji su ga poznavali, a njegovo djelo će ostati dragocjena baština koja pripada generacijama koje su ostale iza njega i onima koji tek dolaze.

Sve knjižice, premda skromne izgledom, trajno su svjedočanstvo o predanosti struci i znanosti, zanosu koji ih je vodio, ljubavi prema Fakultetu i poštenom odnosu prema poslu. Kandidata za buduće knjižice ne nedostaje, ali treba naći vremena i volje da se započeti posao nastavi.

Knjižice se mogu dobiti u Knjižnici Fakulteta, Marulićev trg 20.